

Olsztyn, 29 listopada 2017 r.

PS-VII.431.9.2017

Pan
Tomasz Ewertowski
Wójt Gminy Lubawa
Fijewo 73
14-260 Lubawa

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Wójtowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Gminy Lubawa, Fijewo 73, 14-260 Lubawa, REGON: 000687801, NIP: 7441001392, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na terenie gminy w celu przeprowadzenia oględzin obiektów cmentarnictwa wojennego.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Tomasz Ewertowski - Wójt Gminy Lubawa wybrany w wyborach bezpośrednich 16 listopada 2014 r., obowiązki objął w dniu 1 grudnia 2014 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Gminy Lubawa.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

- Marian Licznarski – Zastępca Wójta Gminy Lubawa, powołany na to stanowisko z dniem 1 stycznia 2003 r., któremu podlega bezpośrednio kontrolowana komórka, tj. Referat Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Zamówień Publicznych w Urzędzie Gminy Lubawa.

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Jan Kosiorek – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 49/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniący funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.896.2017 z dnia 27 września 2017 r., który w dniu 29 września 2017 r. złożył oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 5-6]

- Emilia Orzoł – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony

dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.897.2017 z dnia 25 września 2017 r., która w dniu 27 września 2017 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 7-8]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła w dniu 6 października 2017 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 2 (2017).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonych Gminie Lubawa zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.
- okres objęty kontrolą: od dnia rozpoczęcia realizacji zadań objętych Porozumieniem do dnia 6 października 2017 r.

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-VII.431.9.2017 z dnia 21 września 2017 r. W dniu kontroli jednostkę reprezentował Zastępca Wójta Gminy Lubawa Marian Licznarski, któremu kontrolujący okazali stosowne imienne upoważnienia, a także zapoznali z przedmiotem, zakresem oraz sposobem przeprowadzenia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-VII.5230.1.35.2017 zawartego w dniu 10 kwietnia 2017 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Lubawa w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 2143 z 4 maja 2017 r.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Gminy Lubawa ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z przedmiotu kontroli realizuje Referat Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Zamówień Publicznych w Urzędzie Gminy Lubawa. Wskazuje na to zapis w § 25 pkt 5 przedłożonego regulaminu organizacyjnego jednostki, stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 196/2016 Wójta Gminy Lubawa z dnia 16 sierpnia 2016 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Lubawa, w brzmieniu: „organizowanie i sprawowanie opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi”.

[Dowód: akta kontroli str. 9-11]

W toku kontroli rozpoznano, że obowiązki wynikające z powierzonych gminie zadań wykonuje – inspektor w Referacie Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Zamówień Publicznych w Urzędzie Gminy Lubawa. Kontrolowane zadania zostały umiejscowione w części I ust. 2 „w zakresie utrzymania grobów i cmentarzy wojennych” zakresu czynności, przyjętego

przez pracownika do wiadomości i stosowania z datą 2 kwietnia 2013 r. (aneks do zakresu czynności podpisany 17 maja 2016 r.).

Informacji i wyjaśnień kontrolującym udzielał pracownik realizujący powierzone zadania, który ponadto udostępniał niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 12-16]

Z okazanej kontrolującym dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy znajduje sięteczka prowadzona od 2015 r., gdzie poszczególne roczniki oddzielają spisy spraw. Oznaczona jest ona symbolem komórki organizacyjnej oraz symbolem z jednolitego rzeczowego wykazu akt: GKIZP.7041, do którego przypisano hasło: „Ewidencja cmentarzy” (kat. arch. akt „A”). Dokumentacja wytworzona w bieżącym roku, dotycząca kontrolowanego zakresu, obejmuje m.in.: prośbę urzędu wojewódzkiego w Olsztynie o przekazanie informacji o występujących zdarzeniach na grobach i cmentarzach wojennych w 2016 r. na potrzeby IPN i MKiDN, informację z urzędu wojewódzkiego w Olsztynie dot. likwidacji Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz podziału jej kompetencji na IPN i MKiDN, korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie związaną z przejściem w 2017 r. zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych wraz z uchwałą RG Lubawa, korespondencję dot. wyrażenia zgody na remont mogiły wojennej w Gutowie wraz z odpowiedzią w tej sprawie, umowę z wykonawcą na wykonanie prac remontowych na mogile wojennej w Gutowie, sprawozdanie z realizacji zadania dot. opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi wraz z załącznikami za I okres 2017 r., informację z urzędu wojewódzkiego w Olsztynie o możliwości zwiększenia dotacji na 2017 r.

Kontrolujący zasugerowali odpowiedzialnemu pracownikowi gminy, by ze względu na czasowe znaczenie praktyczne powyższej dokumentacji oraz jej wagę, począwszy od przyszłego roku gromadzić akta bieżących spraw w teczce oznakowanej symbolem klasyfikacyjnym 7045 i hasłem „Utrzymanie miejsc grzebalnych” z przypisaną kat. B-5. Teczkę można opatrzyć dodatkowo podtytułem, np. „mogiły wojenne”.

W udostępnionej teczce znajdują się ponadto karty ewidencyjne założone dla obiektów cmentarnictwa wojennego, zlokalizowanych na obszarze gminy Lubawa. Ewidencja zawiera możliwe do ustalenia dane (m.in. charakterystykę obiektu, opis lokalizacji, informację o pochowanych) i wymagane załączniki (dokumentację zdjęciową, mapkę sytuacyjną).

W tym przypadku karty ewidencyjne obiektów zgromadzone w obecnie oznakowanym zbiorze, tj. symbolem 7041, do którego, zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt, przypisane jest hasło „Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu” (kat. „A”), przechowywane są w sposób zalecany, z uwagi na wartość historyczną i naukową zgromadzonych danych.

Zgodnie z prowadzoną ewidencją na terenie gminy Lubawa znajdują się 3 obiekty cmentarnictwa wojennego z czasów II wojny światowej, tj.:

- mogiła zbiorowa kobiet pochodzenia żydowskiego w Gutowie,
- mogiła zbiorowa ludności cywilnej z II wojny światowej - cmentarz w Borku,
- mogiła zbiorowa ludności cywilnej z okresu II wojny światowej w Byszwałdzie.

W Byszwałdzie, w miejscu oznaczonym krzyżem i pomnikiem, zamieszczona jest tablica z inskrypcją, która w ocenie kontrolujących sugeruje, że jest to symboliczne upamiętnienie mordu

14 Polaków, rozstrzelanych przez Niemców 15 listopada 1941 r. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, z powodu braku udokumentowanych informacji, że nie jest to miejsce faktycznego pochówku, a ciała ofiar spoczywają w innym, nieznanym miejscu, zapewniona jest nad nim bieżąca opieka i nadzór, jako obiektem posiadającym obecnie status grobu wojennego.

W związku z pracami remontowymi wykonanymi w 2016 r. na cmentarzu z mogiłami zbiorowymi ludności cywilnej w Borku, które w istotny i trwały sposób wpłynęły na zmianę jego wyglądu, kontrolujący poinstruowali odpowiedzialnego pracownika o konieczności zaktualizowania kart ewidencyjnych tego obiektu. Powyższe należy dokonać poprzez stosowny opis (zakres prac, data ich wykonania, źródła finansowania), uzupełniony dokumentacją fotograficzną. Pozwoli to na prześledzenie historii obiektu i prowadzonych na nim działań. Zasady te obowiązują w przypadku kolejnych prac remontowych na tej mogile, jak też remontów prowadzonych na innych tego typu obiektach, np. rozpoczęta w 2014 r. renowacja mogiły zbiorowej więźniarek obozu koncentracyjnego Stutthof filia w Gutowie, na której w bieżącym roku wykonano montaż nowego chodnika, powinna być odnotowana w karcie ewidencyjnej po zakończeniu prac.

Karty należy uzupełniać i poprawiać również w oparciu o pozyskane z różnych źródeł informacje, np. odnośnie liczby, nazwisk i narodowości pochowanych, ilości nagrobków czy wpisu do rejestru zabytków.

Według udzielonych pisemnie wyjaśnień, występujące na terenie gminy Lubawa obiekty cmentarnictwa wojennego nie figurują w rejestrze zabytków nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego, wobec czego nie zachodzi potrzeba prowadzenia uzgodnień z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie prowadzonych prac porządkowo-remontowych.

[Dowód: akta kontroli str. 17-18]

Zadania będące przedmiotem kontroli kontrolowana jednostka przejęła na mocy Uchwały Nr XXV/146/2017 Rady Gminy Lubawa z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie przejęcia zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarza wojennych przez Gminę Lubawa. Na tej podstawie Wójt Gminy Lubawa w dniu 10 kwietnia 2017 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim Porozumienie Nr PS-VII.5230.1.35.2017. Określone w nim środki finansowe w kwocie 6.000 zł wpłynęły na konto jednostki w dniu 4 maja 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 19]

Kontrolującym złożono wyjaśnienia, że w 2017 r. prace porządkowo-pielęgnacyjne na grobach wojennych z II wojny światowej na terenie gminy Lubawa w miejscowościach: Borek, Byszwałd i Gutowo, wykonują pracownicy Zakładu Komunalnego Gminy Lubawa Sp. z o.o. Prace polegające przede wszystkim na koszeniu, grabieniu trawników oraz usuwaniu liści, rozpoczęły się wiosną i są prowadzone w zależności od potrzeb.

W ramach zawartego z Wojewodą Porozumienia zaplanowano wykonanie prac remontowych na mogile zbiorowej więźniarek obozu koncentracyjnego Stutthof filia w Gutowie, obejmujących demontaż istniejących płyt chodnikowych i montaż nowego chodnika oraz wymianę ogrodzenia z siatki na ogrodzenie panelowe. Gmina Lubawa uzyskała na realizację tego zamierzenia zgodę Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, wyrażoną w oparciu o pozytywną opinię Ministerstwa

Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Instytutu Pamięci Narodowej – KŚZpNP. Zgodnie z wysnieniami, prace obejmujące wymianę istniejącego ogrodzenia na ogrodzenie panelowe wokół mogiły w Gutowie nie zostaną zrealizowane w bieżącym roku, gdyż w przeprowadzonym rozeznaniu rynku nie złożono żadnych ofert.

Natomiast, na podstawie rozeznania rynku, zamówienia usługi polegającej na wymianie płyt chodnikowych, udzielono w Lubawie, z którym 22 sierpnia 2017 r. zawarto umowę. Na określone w umowie wynagrodzenie w wysokości 10.484 zł, składa się dotacja Wojewody w kwocie 6.000 zł oraz środki własne gminy – 4.484 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 17-18; 20-22]

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, opiekę społeczną nad mogiłą zbiorową kobiet pochodzenia żydowskiego z II wojny światowej w Gutowie sprawuje Szkoła Podstawowa w Rumienicy. Patronat społeczny nad cmentarzem z mogiłami zbiorowymi ludności cywilnej - ofiar terroru hitlerowskiego w Borku, pełnią uczniowie szkoły w Samplawie, a nad pomnikiem w Byszwałdzie – Szkoła Podstawowa znajdująca się w tej miejscowości. Uczniowie tych placówek, pod opieką nauczycieli, regularnie, tuż przed zbliżającym się Dniem Wszystkich Świętych, w rocznicę mordu ludności cywilnej czy wybuchu II wojny światowej, porządkują teren mogił, zapalają znicze i składają wiązanki. W miejscach tych organizowane są również lekcje lokalnej historii, przypominające tragiczne wydarzenia. W opinii kontrolujących angażowanie się młodzieży szkolnej w zakresie opieki nad grobami wojennymi jest przykładem dobrej praktyki. Spełnia ważną funkcję edukacyjną i przyczynia się do popularyzowania miejsc pamięci występujących na terenie gminy Lubawa.

Groby wojenne odwiedzane są także przez turystów i mieszkańców poszczególnych miejscowości, którzy okolicznościowo dekorują te obiekty zniczami i kwiatami.

Nadzór nad stanem utrzymania miejsc pamięci sprawuje inspektor w Referacie Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Zamówień Publicznych w UG Lubawa, który wykazuje potrzeby związane z pracami porządkowymi i renowacyjnymi na tych obiektach. W badanym okresie nie odnotowano skarg na stan utrzymania grobów wojennych, jak też aktów wandalizmu.

[Dowód: akta kontroli str. 17-18]

Na dzień kontroli nie wydatkowano przekazanej gminie dotacji z budżetu Wojewody w wysokości 6.000 zł, gdyż zgodnie z umową z dnia 22 sierpnia 2017 r. zapłata wynagrodzenia w wysokości 10.484 zł za wykonanie przedmiotu umowy przez firmę, następuje w ciągu 14 dni od dnia spisania protokołu odbioru prac, na rachunek bankowy wskazany w przedłożonej przez wykonawcę fakturze. Na realizację powierzonego zadania Gmina Lubawa przewidziała środki własne w kwocie 4.484 zł, stanowiące część wynagrodzenia określonego w ww. umowie. Do dnia kontroli nie było komisyjnego odbioru prac, których zakończenie wykonawca zgłosił 5 października br., tj. w dniu poprzedzającym przedmiotową kontrolę.

[Dowód: akta kontroli str. 20; 17-18]

Zgodnie z Porozumieniem Nr PS-V.5230.1.35.2017 z dnia 10 kwietnia 2017 r., sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadań w nim określonych, następuje w dwóch terminach: do dnia 15 września 2017 r. i do dnia 15 stycznia 2018 r. Jednostka kontrolowana dotrzymała wyznaczonego terminu rozliczenia powierzonego zadania nadając w dniu 5 września 2017 r. pisemne sprawozdanie okresowe I z wykonania zadania w zakresie utrzymania grobów i

cmentarzy wojennych w 2017 r. (data wpływu do urzędu wojewódzkiego w Olsztynie 7 września br.). Dokonując oceny formalnej oraz merytoryczno-finansowej rozliczenia nie stwierdzono braków ani błędów w tym zakresie.

W dniu kontroli, w obecności pracownika w Referacie Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Zamówień Publicznych w UG Lubawa, przeprowadzono oględziny obiektów cmentarnictwa wojennego zlokalizowanych na terenie gminy, w miejscowościach Gutowo, Byszwałd i Borek.

W wyniku przeprowadzonej wizytacji stwierdzono, że obiekty te są systematycznie porządkowane i otoczone należną czcią. Mogiły zbiorowe są utrzymane w czystości, uporządkowane, a teren wokół wykoszony i wygrabiony. Zespół inspektorów pozytywnie ocenił prace renowacyjne przeprowadzone w 2016 r. na mogile zbiorowej w Borku, trudnej w utrzymaniu z uwagi na jej leśne położenie. Z tego powodu, w miejscach zacienionych, część elementów betonowych i ogrodzeniowych została pokryta porostami i mchem. Kontrolujący zapoznali się także z efektem prac remontowych mogiły wojennej w Gutowie, które zapoczątkowano w 2014 r., a w bieżącym roku zdemontowano i ułożono nowy chodnik.

Podejmowane działania świadczą o prawidłowym wypełnianiu przez władze Gminy Lubawa oraz podległych pracowników przejętych zobowiązań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.

[Dowód: akta kontroli str. 24-31]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, iż nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w kontrolowanym zakresie, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

*Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Sławomir Sadowski
Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski*

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1242101.2600596.1980958
Nazwa dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.pdf
Tytuł dokumentu	Wystąpienie pokontrolne
Sygnatura dokumentu	PS-VII.431.9.2017
Data dokumentu	2017-11-29 11:43:56

Skrót dokumentu	8005361BD5EFC5BDF5B68CE08D80FA4FA7AECA1C
Wersja dokumentu	1.3
Data podpisu	2017-11-29 11:43:54
Podpisane przez	Sławomir Sadowski WICEWOJEWODA
	EZD 3.30.481.4063.6586
Data wydruku:	2017-11-29 13:47:50
Autor wydruku:	ORZOŁ EMILIA inspektor wojewódzki